

Καλοπαναγιώτης: Μία σύγχρονη ορεινή κοινότητα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για όλες τις τάξεις της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο στάδιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (9:00-13:30 ή 9:00-16:00).

Σημείωση: Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τις/τους συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Εξοικειωθούν με βασικά γεωγραφικά, ιστορικά, θρησκευτικά και πολιτιστικά στοιχεία που αφορούν την Κοινότητα Καλοπαναγιώτη.
- Συσχετίζουν τα γεωμορφολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής των κατοίκων.
- Προβληματιστούν για τον τρόπο με τον οποίο η ανάδειξη των γεωμορφολογικών, ιστορικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην κοινότητα.
- Συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα που έχει για την ανάπτυξη μιας τοπικής κοινότητας η ανάδειξη της ιστορίας, της παράδοσης και του πολιτισμού της.
- Εξοικειωθούν με την έννοια του αγροτουρισμού και του οικοτουρισμού.
- Συνειδητοποιήσουν τις συνέπειες του τουρισμού στο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον μιας περιοχής.
- Εντοπίσουν στοιχεία της κοινότητας του Καλοπαναγιώτη που δεν συνάδουν με τον αειφόρο τουρισμό και να εισηγηθούν τρόπους βελτίωσής τους.
- Διαμορφώσουν τουριστική συνείδηση στη βάση της διατήρησης και ανάδειξης των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών στοιχείων ενός τόπου.
- Εκτιμήσουν τη σημασία διατήρησης της πολιτιστικής, και φυσικής κληρονομιάς ενός τόπου, ως παράγοντα για τη διασφάλιση της αειφόρου ανάπτυξης σε μια περιοχή.
- Αλληλεπιδράσουν με τους/τις κατοίκους της κοινότητας Καλοπαναγιώτη και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της αξιοποίησής τους ως παράγοντα διατήρησης και διάσωσης της τοπικής πολιτιστικής παράδοσης.

- Ασκηθούν στη συλλογή και ανάλυση πληροφοριών μέσα από τη διενέργεια συνεντεύξεων και επιτόπιων διερευνήσεων στην κοινότητα του Καλοπαναγιώτη.
- Κατανοήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες των ορεινών περιοχών (π.χ. το πρόβλημα της αστυφιλίας).
- Σεβαστούν την παράδοση και τον πολιτισμό του τόπου μας και να αντιληφθούν ότι η διατήρηση και η προστασία τους είναι σύμφυτη με την επιβίωση του λαού μας.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9:00 – 9:30

Άφιξη-καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο.

9:30-10:30

Θεωρητική προσέγγιση του θέματος μέσα από σύντομη παρουσίαση. Μελέτη πληροφοριών σχετικά με την Κοινότητα Καλοπαναγιώτη από το διαδίκτυο. Προετοιμασία των μαθητών/μαθητριών για την επίσκεψη και τη μελέτη πεδίου στην κοινότητα του Καλοπαναγιώτη. Εξέταση βασικών ζητημάτων σε σχέση με τη σημασία της διατήρησης της αρχιτεκτονικής δομής της κοινότητας, του τρόπου ζωής, του πολιτισμού και της παράδοσής της.

10:30-12:30

Περιήγηση στο χωριό και γνωριμία των μαθητών/μαθητριών με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (δρομάκια, παραδοσιακά σπίτια, μικρά τοπικά εργαστήρια, βλάστηση, εκκλησίες κ.λπ.).

Μετάβαση στο Μοναστήρι Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή και ξενάγηση σε αυτό καθώς και στο εικονοφυλάκιο. Μέσα από συζήτηση οι μαθητές/μαθήτριες εξοικειώνονται με βασικά ιστορικά στοιχεία που αφορούν την ίδρυση και διαμόρφωση του μοναστηριού αλλά και του χωριού γενικότερα.

Περιήγηση στον Καλοπαναγιώτη αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, εντοπισμός και τοποθέτηση στο χάρτη χαρακτηριστικών σημείων της κοινότητας (π.χ. Μοναστήρι Λαμπαδιστή, Εκκλησία Θεοσκεπάστης, ιαματικά λουτρά, ποταμός Σέτραχος κ.λπ.).

Εισαγωγή σε βασικές έννοιες που αφορούν στον τουρισμό (τουρισμός, αιφόρος τουρισμός, μαζικός τουρισμός, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, άναρχη τουριστική ανάπτυξη).

Ακολουθώντας οι μαθητές/μαθήτριες εργάζονται σε ομάδες εφαρμόζοντας διαφορετικού τύπου δραστηριότητες με στόχο να εξετάσουν την κοινότητα ολιστικά και σε συνάρτηση με το ισχύον μοντέλο ανάπτυξης που έχει προωθηθεί στην κοινότητα τα τελευταία χρόνια. Για την διερεύνηση των θεμάτων τους, οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να συνδυάσουν ποικίλες πληροφορίες που θα συλλέξουν μέσα από διάφορες πηγές (π.χ. συνεντεύξεις με κατοίκους ή τουρίστες/τουρίστριες, συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού ή άλλου υλικού που

υπάρχει στην κοινότητα κλπ.). Ενδεικτικά θέματα με τα οποία θα ασχοληθούν οι ομάδες είναι:

Α. Να προσανατολιστούν στον χώρο και να πάρουν διάφορες μετρήσεις για το υψόμετρο και να προβληματιστούν σχετικά με το πώς τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά (προσανατολισμός της κοινότητας, απότομες κλίσεις εδάφους, εγγύτητα σε ποταμό, ύπαρξη πηγών νερού) της κοινότητας επηρέασαν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων. Σημείωση: Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να επιτευχθεί και με τη χρήση έξυπνου κινητού τηλεφώνου με εγκατεστημένη την εφαρμογή altimeter application (υψόμετρο, barometer, πυξίδα).

Β. Διενέργεια γκάλοπ σε κατοίκους της κοινότητας σχετικά με την εργασιακή απασχόληση τόσο στην κοινότητά τους όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Εάν υπάρχει η δυνατότητα θα διενεργηθεί επίσκεψη σε τοπικά εργαστήρια και τοπικές καλλιέργειες. Προβλέπεται επίσης η συζήτηση με παραγωγούς, καλλιεργητές, και τεχνίτες, άνδρες και γυναίκες, της περιοχής.

Καταγραφή και ομαδοποίηση των διαφόρων επαγγελμάτων και παρουσίασή τους σε μορφή πίνακα ή γραφικής παράστασης π.χ. (λαϊκοί τεχνίτες, εστίαση, ξενοδοχειακά, αγροτουρισμός κ.λπ.). Οι μαθητές/μαθήτριες προβληματίζονται και συζητούν τρόπους με τους οποίους η ανάδειξη των γεωμορφολογικών, ιστορικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της κοινότητας, μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες απασχόλησης στην περιοχή και με ποιο τρόπο.

Γ. Δημιουργία και χαρτογράφηση τουριστικού μονοπατιού. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να χαρτογραφήσουν τη δική τους τουριστική διαδρομή στην Κοινότητα μέσα από την οποία να αναδεικνύονται πολιτιστικά και περιβαλλοντικά της στοιχεία. Κατά τη χαρτογράφηση του τουριστικού τους μονοπατιού, λαμβάνεται πρόνοια για τη συμπερίληψη σε αυτών ειδικών συμβόλων «πράσινης» και «αιεφόρου» σήμανσης. Τα σύμβολα αυτά δημιουργούνται από τους/τις μαθητές/μαθήτριες και αιτιολογούνται. Ανάλογης αιτιολόγησης θα τύχουν και τα περιβαλλοντικά και πολιτιστικά στοιχεία που θα περιληφθούν στο τουριστικό μονοπάτι.

Δ. Καταγραφή των ανθρώπινων παρεμβάσεων στο χωριό και εξέτασή τους σε σχέση με τη διασφάλιση του παραδοσιακού, περιβαλλοντικού και αιεφόρου χαρακτήρα του χωριού.

Ε. Παρουσίαση του τρόπου ζωής των κατοίκων της Κοινότητας Καλοπαναγιώτη παλαιότερα και σήμερα, μέσα από τη διενέργεια και την ανάλυση συνεντεύξεων σε κατοίκους του χωριού.

Στ. Δημιουργία διαφημιστικής αφίσας για τα ιαματικά λουτρά.

Ζ. Ετοιμασία ταινίας μικρού μήκους για την προβολή της κοινότητας.

Η. Εφαρμογή παιχνιδιού ρόλων μέσα από το οποίο οι μαθητές/μαθήτριες αναλαμβάνουν ρόλους όπως: του/της κοινοτάρχη, του κοινοτικού συμβουλίου, των κατοίκων της κοινότητας, επισκεπτών/επισκεπτριών και προτείνουν τρόπους βελτίωσης και προβολής της κοινότητας του Καλοπαναγιώτη για την προσέλκυση

τουριστών/τουριστριών στην κοινότητα, στη βάση της ανάδειξης των ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών της χαρακτηριστικών.

Θ. Ετοιμασία κώδικα οικοτουριστικής συμπεριφοράς.

12:30-13:00

Με την ολοκλήρωση των πιο πάνω δραστηριοτήτων οι μαθητές/μαθήτριες της κάθε ομάδας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των πορισμάτων τους στην ολομέλεια, συζητούν αναφορικά με το μοντέλο ανάπτυξης που έχει υιοθετηθεί και διατυπώνουν θέσεις και απόψεις αναφορικά με τον αιφροτικό του χαρακτήρα. Εισηγούνται, επιπλέον, τρόπους ώστε η ανάπτυξη του Καλοπαναγιώτη να είναι περισσότερο συμβατή με τους όρους και τα κριτήρια της αιφόρου ανάπτυξης. Τέλος, οι μαθητές/μαθήτριες συζητούν κατά πόσο η κοινότητα Καλοπαναγιώτη αποτελεί ένα σύγχρονο μοντέλο αναπτυσσόμενης ορεινής κοινότητας και κατά πόσο το μοντέλο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες κοινότητες της Κύπρου.

Αναχώρηση και επιστροφή στο σχολείο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το απογευματινό πρόγραμμα (9:00-16:00) για ανάπτυξη του συγκεκριμένου θέματος, οι μαθητές/μαθήτριες συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες, όπως:

Α) Δημιουργία εικαστικών παρεμβάσεων μεγάλου μεγέθους, οι οποίες να μπορούν να αναρτηθούν σε σημεία της Κοινότητας Καλοπαναγιώτη με στόχο την προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της.

Β) Ανάλογα με την εποχή μπορούν να διοργανωθούν στο ΚΠΕ Πεδουλά εργαστήρια παρασκευής τοπικών εδεσμάτων (π.χ. σουτζούκος, ροδόσταγμα, γλυκό κουταλιού κλπ.). Οι μαθητές/μαθήτριες διασυνδέουν την ύπαρξη τοπικών εδεσμάτων με την γεωργική παραγωγή της περιοχής και προβληματίζονται σχετικά με την αναγκαιότητα των προϊόντων αυτών στο παρελθόν αλλά και για τη συμβολή τους στην προώθηση της οικονομικής βιωσιμότητας της Κοινότητας Καλοπαναγιώτη σήμερα. Μέσα από σύντομη παρουσίαση, οι μαθητές/μαθήτριες συζητούν σχετικά με την παραγωγή των αντίστοιχων τοπικών προϊόντων, από την πρώτη ύλη μέχρι το τελικό προϊόν.

Γ) Δημιουργία ηλεκτρονικής παρουσίασης στην οποία να παρουσιάζεται η εμπειρία τους από τη μελέτη πεδίου στην Κοινότητα Καλοπαναγιώτη. Η παρουσίαση μπορεί να περιέχει φωτογραφικό υλικό, συνεντεύξεις με κατοίκους περιοχής και πληροφορίες που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της μελέτης πεδίου (ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία, στατιστικά στοιχεία που να αφορούν την απασχόληση παλαιότερα και σήμερα, κλπ.).

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για τον σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό ή το σχολείο μπορεί να κάνει διευθετήσεις για να φάνε σε εστιατόριο της περιοχής.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν μαζί τους σακουλάκια για συλλογή διάφορων υλικών από την Κοινότητα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και να είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες με βάση το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.
- Θα ήταν χρήσιμο η ομάδα να έχει μαζί της φωτογραφική μηχανή, μαγνητοφονάκι για ηχογράφηση των συνεντεύξεων με τους/τις κατοίκους και βιντεοκάμερα, για βιντεοσκόπηση όλης της δραστηριότητας.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων παρέχεται από το Κέντρο.